

El sector de l'atenció a les persones al Barcelonès Nord

	Pàg.
DETECCIÓ DE NECESSITATS DEL SECTOR DE SERVEIS D'ATENCIÓ A LES PERSONES AL BARCELONÈS NORD	2
• INTRODUCCIÓ	2
EL CONTEXT SOCIOECONÒMIC TERRITORIAL	3
• MARC GENERAL	3
• MERCAT DE TREBALL LOCAL	7
EL SECTOR D'ATENCIÓ A LES PERSONES	8
• OFERTA DE SERVEIS I DEMANDA SOCIAL	8
• CARACTERITZACIÓ DE LES EMPRESES DEL SECTOR	10
LES 20 IDEES CLAU DE LA DETECCIÓ DE NECESSITATS	22

Detecció de necessitats del sector de serveis d'atenció a les persones al Barcelonès Nord

---

INTRODUCCIÓ

El present document forma part de l'estudi realitzat en el marc del projecte ILOQUID (Iniciatives locals d'ocupació per a la qualitat i la dinamització del sector de serveis a les persones al territori) al Barcelonès Nord per encàrrec del Consell Comarcal del Barcelonès. L'informe fa referència a les particularitats del mercat de treball, les necessitats de les empreses del sector i l'oferta actual i la demanda futura de serveis d'atenció a les persones al Barcelonès Nord.

L'informe de detecció de necessitats de serveis d'atenció a les persones s'estructura en dos blocs de continguts:

1. El context socioeconòmic territorial
2. El sector d'atenció a les persones

Per últim, i a manera de conclusions, es presenten les vint idees claus de la detecció de necessitats.

El present capítol s'ocupa del context socioeconòmic i del mercat de treball del Barcelonès Nord. En primer lloc s'emmarca el territori, amb informació relativa a les característiques demogràfiques i d'infraestructures que cal tenir presents pel desenvolupament del sector i el projecte ILOQUID i que caldrà contrastar amb l'actual oferta de serveis per, posteriorment, poder preveure l'evolució de la demanda social.

En segon lloc s'analitza el mercat de treball local, és a dir, es detallen les característiques i tendències d'evolució de les principals magnituds locals del mercat de treball, el teixit empresarial i l'atur.

MARC GENERAL

Tenint en compte la naturalesa dels municipis que componen el Barcelonès Nord així com la posterior utilitat de l'estudi, s'ha cregut convenient desenvolupar el marc general desglossant la informació sobre el Barcelonès Nord per cadascun dels municipis que el componen: Badalona, Sant Adrià de Besòs i Santa Coloma de Gramenet.

A continuació s'analitza la demografia i posteriorment les infraestructures del Barcelonès Nord, aspectes clau pel desenvolupament del sector de serveis d'atenció a les persones al territori. La principal base de dades utilitzada per elaborar aquests apartats ha estat el banc d'estadístiques de municipis i comarques (BEMC) de l'Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat).

Demografia

Les característiques demogràfiques del Barcelonès Nord són heterogènies, per això s'ha procurat donar les dades desagregades per municipis i segons els casos analitzar-les de manera agrupada o desagregada. En aquest sentit, cal tenir en compte que no són municipis de dimensió similar, mentre que Badalo-

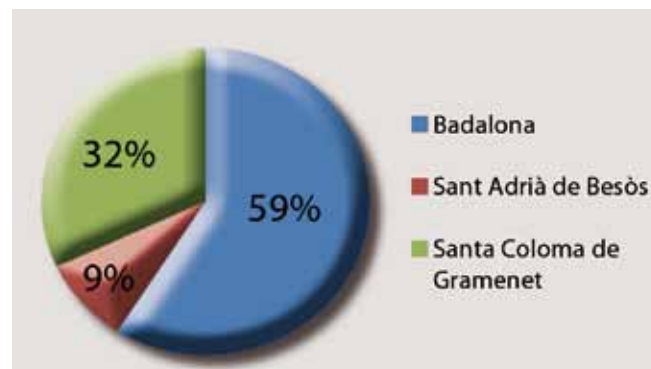
na té 215.329 habitants, Sant Adrià de Besòs en té 33.223, i que si analitzem els municipis a partir d'altres variables demogràfiques també s'observen diferències (superfície, densitat de població, percentatges d'immigració i emigració, sexe i edat de la població, origen de la població...).

Taula 1 Població del Barcelonès Nord per gènere i municipis (2008)

Municipi	Homes	Dones	Total	Pes relatiu (%)
Badalona	107.931	107.398	215.329	58,9
Sant Adrià de Besòs	16.335	16.888	33.223	9,1
Santa Coloma de Gramenet	59.829	57.507	117.336	32,1
TOTAL BARCELONÈS NORD	184.095	181.793	365.888	100

Font: padró continu de població. Procedència: "Informe socioeconòmic Pacte ILOQUID del Barcelonès Nord".

Gràfic 1 Pes relatiu dels tres municipis del Barcelonès Nord segons població

Font: elaboració pròpia a partir de dades del padró continu de població.

El pes relatiu de cada municipi al Barcelonès Nord no ha variat de manera considerable al llarg de la última dècada, situant-se Badalona sempre per sobre del 50%. La tendència de la població total del Barcelonès Nord per gènere, ha estat un augment moderat d'homes i una disminució del nombre de dones. Així, mentre que al 1998, al Barcelonès Nord, hi havia més dones que homes, al 2008 la tendència s'ha invertit. Actualment el Barcelonès Nord té 365.888 habitants (184.095 homes i 181.793 dones) mentre que al 1998 tenia 363.394 habitants (179.880 homes i 183.514 dones).

Si prenem com a referència el total de població del Barcelonès (2.235.578 habitants), el Barcelonès Nord hi té un pes relatiu del 16,4%.

Taula 2 Evolució de la població del Barcelonès Nord per gènere (1998 -2008)

Any	Homes	Dones	Total	Variació interanual
2008	184.095	181.793	365.888	188
2007	183.753	181.947	365.700	-7.461
2006	188.702	184.459	373.161	3.539 ↓

2005	185.946	183.676	369.622	5.324
2004	182.116	182.182	364.298	1.001
2003	181.361	181.936	363.297	4.718
2002	178.263	180.316	358.579	1.082
2001	177.238	180.259	357.497	-1.026
2000	177.209	181.314	358.523	-4.737
1999	179.807	183.453	363.260	-134
1998	179.880	183.514	363.394	

Font: elaboració pròpia a partir del padró municipal d'habitants per sexe de Badalona, Sant Adrià de Besòs i Santa Coloma de Gramenet. Idescat

Com s'observa a la taula 2, el creixement del Barcelonès Nord entre el 2007 i el 2008 és molt lleu, tot i així suposa un canvi a la tendència de l'any anterior, quan aquest territori va perdre 7.461 habitants (-2%). Tal i com apunta l'Observatori del mercat de treball i de desenvolupament local del Barcelonès Nord a l'Informe socioeconòmic del 2008, des del 2001 hi ha hagut un augment constant de la població (exceptuant el 2007).

Taula 3 Població per grups d'edat (2008)

Municipi	0 a 14 anys	15 a 64 anys	65 anys i més	Total	% 0 a 14 anys	% 15 a 64 anys	% 65 i més
Badalona	31.366	151.895	32.068	215.329	14,6%	70,5%	14,9%
Sant Adrià de Besòs	5.453	22.351	5.419	33.223	16,4%	67,3%	16,3%
Santa Coloma de Gramenet	15.751	82.799	18.786	117.336	13,4%	70,6%	16,0%
TOTAL BARCELONÈS NORD	52.570	257.045	56.273	365.888	14,4%	70,3%	15,4%

Font: elaboració pròpia a partir del padró continu de població. Procedència: "Informe socioeconòmic Pacte ILOQUID de Barcelonès Nord".

Pel que fa a la població per trams d'edat s'observa que l'estructura poblacional actual no assegura el relleu generacional, ja que a tots tres municipis la població de més de 65 anys és superior a la població amb edats compreses entre 0 i 14 anys. En concret, un 7% més elevat.

Respecte de la població per municipis segons nacionalitats, cal destacar la forta presència d'homes asiàtics i africans a tots tres municipis respecte de les dones d'aquesta procedència. En concret, el 60,8% de persones africanes i el 70,6% de les asiàtiques són homes (63,7% i 73,1% respectivament en edat de treballar). En canvi, entre la població llatinoamericana es dona el fenomen oposat, hi ha més dones que homes. Les dones representen el 53,2% del total. Aquestes dades són rellevants ja que una de les principals fonts d'ocupació de les dones de procedència extracomunitària acostuma a ser els serveis d'atenció a les persones.

Tanmateix, tal i com s'observa a les taules 4 i 5, el percentatge de població estrangera a Santa Coloma de Gramenet i a Badalona és molt significatiu, sobretot la població en edat de treballar, d'entre 15 i 64 anys. El percentatge d'estrangers

a Santa Coloma de Gramenet en aquesta franja és del 22,7% de població.

Taula 4 Percentatge de població autòctona i estrangera (2008)

Municipi	Total	Autòctona	% Autòctona	% Estrangera
Badalona	215.329	186.956	86,8	13,2
Sant Adrià de Besòs	33.223	30.690	92,4	7,6
Santa Coloma de Gramenet	117.336	94.460	80,5	19,5

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat.

Taula 5 Percentatge de població autòctona i estrangera entre 15 i 64 anys (2008)

Municipi	Total	Autòctona	% Autòctona	% Estrangera
Badalona	151.895	128.779	84,8	15,2
Sant Adrià de Besòs	22.351	20.230	90,5	9,5
Santa Coloma de Gramenet	82.799	64.036	77,3	22,7

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat.

Pel que fa a la població amb discapacitat, les dades de persones amb reconeixement legal de disminució per edat i tipus de disminució al Barcelonès Nord es detallen a les taules 6, 7 i 8.

Com pot observar-se el percentatge de persones reconegudes legalment com a disminuïdes suposa entre un 7% i un 8% de la població als diferents municipis.

Taula 6 Percentatge de persones reconegudes legalment com a disminuïdes (2008)

Municipi	Total	Persones amb disminució	%
Badalona	215.329	15.184	7,05
Sant Adrià de Besòs	117.336	9.277	7,91
Santa Coloma de Gramenet	33.223	2.785	8,38

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat.

Taula 7 Població amb disminució per trams d'edat (2008)

Municipi	Fins a 4 anys	Entre 5 i 15 anys	Entre 16 i 44 anys	Entre 45 i 64 anys	Entre 65 i 74 anys	75 anys i més	Total
Badalona	56	361	3.330	5.661	3.013	2.763	15.184
Sant Adrià de Besòs	6	87	701	952	568	471	2.785
Santa Coloma de Gramenet	29	207	1.849	3.293	2.406	1.493	9.277
TOTAL BARCELONÈS NORD	91	655	5.880	9.906	5.987	4.727	27.246

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat.

Taula 8 Població amb disminució per tipus de discapacitat (2008)

Municipi	Motòrics	Físics no motòrics	Visuals	Auditius	Psíquics	Malalts mentals	No consta	Total
Badalona	4.618	4.590	1.045	831	1.405	2.647	48	15.184
Sant Adrià de Besòs	789	809	181	160	233	606	7	2.785
Santa Coloma de Gramenet	2.771	2.875	684	487	871	1.542	47	9.277
TOTAL BARCELONÈS NORD	8.178	8.274	1.910	1.478	2.509	4.795	102	27.246

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat.

Si tenim en compte les hipòtesis d'elegibilitat del Llibre Blanc de la Dependència de l'any 2002 i les projeccions oficials de població de l'Institut Nacional d'Estadística (INE) pels anys 2009 i 2015 a Catalunya, la realitat ha superat considerablement les estimacions realitzades en matèria d'immigració, envelliment de la població, percentatge de persones amb disminució, etc. A més, si comparem les dades dels tres municipis amb les de l'estudi elaborat per la Diputació de Barcelona "Escenaris per a

la planificació territorial de serveis d'autonomia i atenció a la dependència, a la província de Barcelona 2009-2015", es pot observar que les estimacions són similars a tots tres però que la implantació potencial de serveis d'atenció a les persones el novembre 2009 no arriba al 60%.

Així, un cop analitzades les característiques demogràfiques del Barcelonès Nord, s'analitza l'oferta de serveis d'atenció a les persones existent per tal de valorar en quina mesura les projeccions permetran desenvolupar els serveis de manera que es superi aquest 50-60% d'implantació.

Infraestructures i estratègies municipals

En aquest apartat s'analitzen les infraestructures que estan relacionades directament o indirectament amb els serveis d'atenció a les persones. Es tracta d'infraestructures vinculades al món universitari, de la recerca, mèdic i del transport.

Les principals infraestructures per municipis són les següents:

Badalona

- Fundació - Institut de Recerca en Medicina Predictiva i Personalitzada del Càncer (IMPPC): la seva activitat se centra en la identificació i promoció de la recerca biomèdica en oncologia, especialment en medicina predictiva i personalitzada del càncer en un àmbit hospitalari, a prop del pacient. Aquesta Fundació està ubicada a l'Hospital Universitari Germans Trias i Pujol de Badalona (Can Ruti).

- Hospital Universitari Germans Trias i Pujol (Can Ruti): es tracta d'un centre públic de l'Institut Català de la Salut. Actua com a hospital general bàsic per a Badalona i Sant Adrià de Besòs i com a hospital de referència per a les més de set-centes mil persones que viuen al Barcelonès Nord i al Maresme. A més, és un centre investigador i docent de primer nivell.
- Institut Guttmann – Hospital, Serveis Socio-sanitaris i Institut Universitari de Neurorehabilitació: és un hospital de referència per al tractament medicoquirúrgic i la rehabilitació integral de les persones amb lesió medul·lar, dany cerebral adquirit o una altra gran discapacitat d'origen neurològic.

Santa Adrià de Besòs

- Recinte universitari de la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC): el Campus d'Enginyeria Industrial Diagonal - Besòs es troba en procés de construcció. Es preveu que s'inauguri el 2013. El recinte s'especialitzarà en enginyeria industrial i en la recerca sobre l'aigua, l'energia i la mobilitat i ocuparà prop de 150.000 m². Aquest recinte persegueix l'excel·lència internacional a la formació i la investigació, i suposa una aposta social per a barris pròxims a la zona, com el de la Mina.

Santa Coloma de Gramenet

- Centre d'Ensenyament Superior de Nutrició i Dietètica (CESNID) de la Universitat de Barcelona: és una fundació privada ubicada al recinte de Torribera que ofereix una diplomatura en Nutrició Humana i Dietètica. La Diputació de Barcelona i la Universitat de Barcelona (UB) tenen previst crear un centre avançat de recerca en productes i tecnologia aplicada a l'alimentació que amplii i potenciï l'oferta del CESNID.
- Centres Assistencials Dr. Emili Mira i López: situats també al recinte de Torribera, és una xarxa pública de serveis sanitaris de salut mental i socio-sanitaris. L'àrea d'influència és la població dels municipis del Barcelonès Nord i el Maresme.
- IL3 Institut de postgrau de la Universitat de Barcelona (UB): també situat al recinte Torribera, ofereix entre d'altres, el Postgrau en Actualització d'Abordatges Psicoterapèutics del Trastorn Mental Greu.
- Fundació Vidal i Barraquer: es tracta de serveis de salut mental. Aquesta fundació està conformada pels centres següents:
  - Hospital de dia d'adolescents: es tracta d'un dispositiu assistencial que efectua un tractament institucional de durada mitjana (aproximadament 6 mesos) mitjançant diverses activitats individuals, però sobretot grupals, en un règim d'estada a temps parcial i destinat a adolescents entre 12 i 17 anys
  - Centre de Salut Mental Infantil i Juvenil (CSMIJ): du a terme assistència en salut mental, mitjançant un concert amb el Servei Català de la Salut (CatSalut), dels nens, nenes i adolescents de Santa Coloma de Gramenet d'entre 0 i 18 anys.

A Santa Coloma de Gramenet, com es pot observar, s'està concentrant un fort potencial al recinte de Torribera, que busca la consolidació d'aquest espai com un centre de recerca científica i empresarial. En el futur està previst reformar tres pavellons i construir tres edificis més i es pretén que grans empreses d'alimentació hi estableixin centres de recerca. L'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet ha previst sol·licitar el pas del tramvia per Torribera per tal de millorar-ne la comunicació.

Vistes les infraestructures existents, es considera estratègic potenciar-les i vincular-les amb els serveis d'atenció a les persones del Barcelonès Nord. Val a dir que centres com l'Institut Guttmann, els Centres Assistencials Dr. Emili Mira i López, la Fundació Vidal i Barraquer i l'Hospital Universitari Germans Trias i Pujol ja s'interrelacionen amb aquests serveis actualment. A més, apostes com la de Torribera a Santa Coloma de Gramenet són una excel·lent oportunitat per tractar de potenciar i professionalitzar les ocupacions del sector, que de manera transversal requereixen de coneixements lligats als pols de recerca que es volen establir, com per exemple el de la nutrició.

Pel que fa a l'oferta d'ajuts per a persones amb disminució o mobilitat reduïda existents al Barcelonès Nord i que complementen els serveis de transport adaptat i serveis de transport especial per a persones amb mobilitat reduïda, amb impediments físics i/o psíquics per accedir als transports ordinaris. Destaquen els següents:

- ajuts per a l'obtenció o reconversió del permís de conduir per a persones amb discapacitat;
- ajuts per a l'adquisició d'un vehicle;
- reducció de l'IVA en l'adquisició d'un vehicle;
- ajuts per a l'adaptació del vehicle;
- exempció de l'impost de matriculació;
- exempció de l'impost de circulació;
- targeta d'aparcament per a vehicles que portin persones amb discapacitat i mobilitat reduïda;
- targeta rosa;
- reserva d'aparcament individual;
- targeta daurada de RENFE;
- carnet de pensionista per als Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya.

A més, actualment el Barcelonès Nord s'està beneficiant tant de l'impacte d'actuacions entorn a la plataforma del Besòs com de les actuacions liderades pels propis municipis. El Fòrum 2004, el districte 22@BCN, l'estació del tren d'alta velocitat a la Sagrera, la línia 9 del metro, els nous polígons industrials, els nous equipaments metropolitans com el Parc Biomèdic de Can Ruti i els programes de recuperació i reforma dels barris, estan contribuint al desenvolupament integral del Barcelonès Nord i a la seva convergència efectiva amb la resta de Catalunya.

En aquest sentit, cal concloure que la previsió de desenvolupament d'infraestructures i estratègies no ha de ser obstacle pel desenvolupament dels serveis d'atenció a les persones al Barcelonès Nord, al contrari, la previsió de desenvolupament existent pot ajudar a professionalitzar-los i potenciar-los. Per això seria interessant planificar de forma conjunta les estratègies de desenvolupament de les infraestructures esmentades i el desenvolupament dels serveis d'atenció a les persones.

MERCAT DE TREBALL LOCAL

En aquest apartat es caracteritza l'estructura empresarial i de l'atur al Barcelonès Nord. Les dades s'han extret de l'Observatori del mercat de treball i desenvolupament local del Barcelonès Nord i de l'Observatori del Treball del Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya.

Caracterització de l'estructura empresarial

El Barcelonès Nord¹ s'ha caracteritzat per ser una important àrea de producció econòmica, amb una presència significativa de la indústria. Tot i que en els darrers 20 anys el perfil d'aquesta indústria, a l'igual que a la resta de països occidentals, ha variat cap a activitats menys contaminants i de menor dimensió, aquest territori continua mantenint una important diversitat industrial comparat amb la resta de territoris de la regió metropolitana, gràcies a l'obertura de nous polígons industrials o bé a l'ampliació dels existents. A més, el creixement del sector serveis està assimilant la disminució del pes de la indústria, fent més evident l'existència d'un ampli i ric teixit de pimes i treballadors i treballadores autònoms.

El desenvolupament territorial dels municipis del Barcelonès Nord ha estat condicionat pel fort increment de població que es va produir a la segona meitat del segle XX i que va comportar que en menys de tres dècades la població del Barcelonès Nord es multipliqués per tres. En aquest sentit, cal tenir en compte que cap altra zona de la regió metropolitana de Barcelona va experimentar un augment de població tan fort ni unes densitats tan elevades. Els darrers temps el territori ha viscut una nova onada migratòria, en aquest cas de persones procedents de països extracomunitaris, que ha compensant la lleugera davallada del nombre d'habitants que es venia produint des de principis dels anys 80.

Els sectors de la indústria i dels serveis són els més forts d'aquest territori i els que generen més ocupació. En el cas del sector serveis, actualment, en termes absoluts, és el que presenta un major nombre de persones ocupades assalariades, quaranta-quatre mil vint-i-vuit persones el tercer trimestre de 2009, mentre que al sector industrial hi ha deu mil tres-cents quaranta-un assalariats. Pel que fa als treballadors autònoms, el sector que més n'ocupa és el serveis, amb quinze mil dues-centes una persones, seguit de la construcció, amb tres mil vuit-centes dues persones afiliades el tercer trimestre de 2009.^{A)}

Caracterització de l'atur

Les dades extretes dels informes elaborats per l'Observatori del mercat de treball i de desenvolupament local del Barcelonès Nord del Consell Comarcal del Barcelonès mostren que²:

1. Al Barcelonès Nord, a octubre de 2009, hi ha trenta-tres mil nou-centes cinquanta-dues persones registrades a l'atur. Això representa un increment del 41,2% respecte del mateix període de l'any 2008. Si fem la comparació amb l'any 2007, els increments de l'atur registrat superen el 100%.
2. Els treballadors estrangers registrats a l'atur al Barcelonès Nord són set mil cent quaranta-vuit persones. Aquest col·lectiu ha evolucionat més negativament que el conjunt de

treballadors. La taxa d'increment interanual dels estrangers és el 69%, gairebé el doble que la del conjunt dels treballadors. Fent la comparativa respecte de l'octubre de 2007, l'increment s'enfila fins al 260,8%.

3. Els mesos d'abril-maig i setembre-octubre són dos bons moments pel mercat de treball, ja que la taxa d'atur acostuma a disminuir. No obstant, els anys 2008-2009 s'ha trencat la tendència positiva dels anys anteriors a tots dos períodes.
4. La taxa d'atur registrat estimada³ al Barcelonès Nord, a octubre de 2009, és del 17,2%, superior a la mitjana catalana (13,9%) i espanyola (16,4%). Per municipis del Barcelonès Nord, la taxa d'atur és la següent: Badalona (16,9%), Santa Coloma de Gramenet (17,18%) i Sant Adrià de Besòs (18,88%).
5. La taula 9 mostra que l'evolució interanual de l'atur a octubre 2009 continua sent molt negativa.

Taula 9 Taxa d'atur registrat estimada (octubre 2008-2009) La taxa d'atur registrat estimada al Barcelonès Nord a octubre de 2010 és del 17,9%. Hi ha hagut un augment entre octubre de 2009 i octubre de 2010, però molt més moderat que entre octubre de 2008 i de 2009.

Municipis	Octubre 2008	Octubre 2009
Badalona	12,02%	16,90%
Sant Adrià de Besòs	13,55%	18,88%
Santa Coloma de Gramenet	12,01%	17,18%
TOTAL BARCELONÈS NORD	12,20%	17,20%
Catalunya	9,60%	13,90%
Espanya	12,20%	16,40%

Font: Observatori de mercat de treball i desenvolupament local del Barcelonès Nord (CCB). Evolució mensual de l'atur registrat al Barcelonès: Octubre 2009

La taula 10 mostra l'atur registrat a octubre 2009 de dones amb estudis primaris incomplets, complets, estudis secundaris i formació professional, que com es comenta al capítol següent són les que majoritàriament poden cobrir les places vacants generades al sector de serveis d'atenció a les persones. Les persones aturades i potencialment ocupables al sector perquè responen a aquest perfil de dones d'entre 25 i 44 anys del Barcelonès Nord, segons la taula 10, són un total de set mil dues-centes vuitanta-nou.

Taula 10 Atur femení registrat amb estudis primaris, secundaris i programes de formació professional (octubre 2009) Les dones registrades a l'atur al Barcelonès Nord han augmentat un 6,6% entre octubre de 2009 i octubre de 2010. Ara parlaríem d'unes cinc-centes dones més que reuneixen aquests requisits.

Municipi	≤ 25 anys	25 a 44 anys	≥ 45 anys	Total
Badalona	786	4.129	3.570	8.485
Sant Adrià de Besòs	178	781	523	1.482
Santa Coloma de Gramenet	434	2.379	1.612	4.425
TOTAL BARCELONÈS NORD	1.398	7.298	5.705	14.392

Font: Observatori del Treball de la Generalitat de Catalunya

¹Font: <http://www.barcelonesnord.com>

L'anàlisi del sector que es presenta en aquest capítol se centra en les característiques dels serveis d'atenció a les persones al Barcelonès Nord, concretament pel que fa a:

- L'oferta actual i la demanda futura de serveis.
- Les empreses del sector d'atenció a les persones.

Les característiques dels agents del sector d'atenció a les persones que intervenen a la provisió i prestació de serveis difereixen segons el municipi del Barcelonès Nord que s'analitzi.

OFERTA DE SERVEIS I DEMANDA SOCIAL

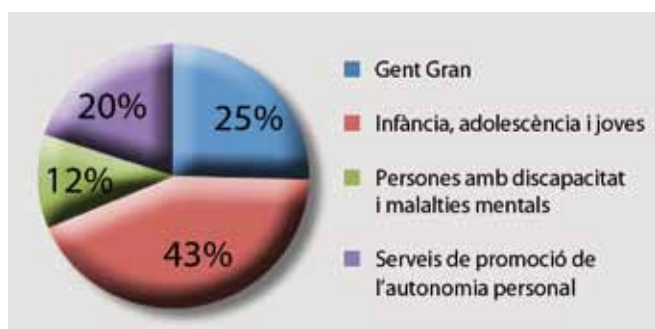
L'anàlisi de l'oferta i la demanda de serveis s'ha realitzat a partir de l'explotació de la informació recollida al Mapa de serveis del Barcelonès Nord. El criteri d'organització dels serveis al Mapa, quatre blocs (gent gran; infància, adolescència i joves; persones amb discapacitat i malalties mentals; serveis de promoció de l'autonomia personal), és el que també s'ha utilitzat al present informe de detecció de necessitats.

Oferta de serveis actual

L'oferta de serveis actual al Barcelonès Nord, segons el Mapa elaborat, consta de dos-cents trenta-sis serveis dels quals pràcticament la meitat, un 43%, es concentren en infància, adolescència i joves (veure gràfic 4) però els serveis amb més places són els de promoció de l'autonomia personal, amb una capacitat total de quatre mil sis-cents noranta-cinc.

El Barcelonès Nord compta amb totes les tipologies de serveis d'atenció a les persones, excepte el servei de residència assistida i/o llar residència per a persones amb problemàtica social derivada de malaltia mental. A nivell municipal, no tots els municipis disposen de tots els serveis, però els seus habitants poden acollir-se a aquests serveis a altres municipis veïns.

Gràfic 2 Percentatge de serveis per col·lectiu

Font: elaboració pròpia a partir del Mapa de serveis d'atenció a les persones del Barcelonès Nord.

Pàgina anterior

^{A)} Al tercer trimestre de l'any 2010 el sector serveis torna a ser el que compta amb més assalariats (44.232, cosa que representa un increment percentual del 0,46%). La indústria, amb 9551 assalariats també es manté en segona posició, però amb un decrement del -7,6%.

² Consell Comarcal del Barcelonès "Evolució mensual de l'atur registrat al Barcelonès" Octubre 2009.

³ Taxa d'atur calculada en base a la població activa local estimada a partir de les taxes d'activitat provincials de l'EPA i el padró municipal 2008, segons metodologia de la Xarxa d'Observatoris de Desenvolupament Local de la província de Barcelona. A la web de l'Observatori del Barcelonès Nord podeu consultar la nota metodològica completa: <http://www.barcelones.cat/pacte/documents/observatori.asp>

Taula 11 Serveis per col·lectiu, places vacants i ocupades (2009)

Col·lectiu	Total serveis	Percentatge sobre el total de serveis	Places totals	Places ocupades	Percentatge places ocupades
Gent Gran	61	25,8%	2.377	1.720	72,4%
Infància, adolescència i joves	102	43,2%	2.747	2.080	75,7%
Persones amb discapacitat i malalties mentals	26	11%	607	562	92,6%
Serveis de promoció de l'autonomia personal	47	19,9%	4.695	4.482	95,5%
TOTAL	236	100%	10.426	8.844	84,8%

Font: elaboració pròpia a partir del Mapa de serveis d'atenció a les persones del Barcelonès Nord.

Com es pot observar a la taula anterior, actualment hi ha places vacants a serveis destinats a tot tipus de col·lectius. No obstant, tal i com es veurà més endavant, les places vacants disponibles pertanyen a entitats privades d'iniciativa mercantil o d'iniciativa social amb preu privat. No hi ha disponibilitat de places concertades a les entitats privades ni places vacants a les entitats d'iniciativa pública. La taula 12 mostra el total de places i el nombre de places ocupades per tipologia de serveis d'atenció a les persones.

Taula 12 Places i capacitat ocupada per tipologia de serveis (2009)

Servei	Places	Capacitat actual ocupada	Percentatge
places ocupades			
Gent gran			
Servei de centre residencial per a gent gran	1.275	1.024	80%
Servei d'habitatge tutelat per a gent gran	14	13	93%
Servei de centre de dia per a gent gran	394	189	48%
Casal gent gran	350	150	43%
Centre sociosanitari de llarga estada i Hospital de dia	344	344	100%
Infància, adolescència i joves			
Servei de centre obert per a la infància i l'adolescència	408	385	94%
Servei residencial d'acció educativa (CRAE)	70	70	100%
Servei de monitoratge als centres educatius	98	80	82%

Servei a la petita infància (0-3) i servei de mainader	1.158	614	53%
Entitat juvenil d'educació en el lleure	673	660	98%
Ludoteca	14	13	93%
Persones amb discapacitat i malalties mentals			
Serveis d'acolliment residencial per a persones amb discapacitat intel·lectual (centre residencial i llar residencial)	237	213	90%
Servei de centre de dia d'atenció especialitzada per a persones amb discapacitat	68	61	90%
Servei de temps lliure per a persones amb discapacitat i Servei de Club Social	352	311	88%
Serveis de promoció de l'autonomia personal			
Servei d'ajuda a domicili	1.000	967	97%
Servei de tecnologies de suport i cura	2.035	2.035	100%
Servei de transport adaptat	844	744	88%
Servei de manteniment de la llar: adaptació a la llar, bugaderia i neteja	500	443	89%
Servei de menjar per a col·lectivitats i a domicili	145	124	86%
Servei d'atenció a la persona: perruqueria, podologia, fisioteràpia, teràpies amb animals, etc.	171	169	99%

Font: Elaboració pròpia a partir del Mapa de serveis de l'ILOQUID.

La taula 12 mostra que pràcticament tots els serveis tenen un percentatge d'ocupació d'entre el 80 i el 100%, exceptuant els serveis següents: servei de centre dia per a gent gran (48%), casals de gent gran (43%) i servei a la petita infància (de zero a tres anys) i servei de mainader (53%).

Demanda futura de serveis

Per realitzar la previsió de demanda futura de serveis s'ha utilitzat el nombre de Programes Individuals d'Atenció (PIAS) recollits per les àrees de serveis socials dels municipis del Barcelonès Nord i l'estudi "Escenaris per a la planificació territorial de serveis d'autonomia i atenció a la dependència, a la província de Barcelona, 2009-2015" que preveu la demanda de serveis al 2015 i que permet fer estimacions al respecte.

Tal i com s'observa a la taula 13, on s'indiquen els PIAS validats fins a desembre de 2009 i les estimacions de població elegible realitzades a l'estudi esmentat, les previsions de demandants de serveis han quedat curtes, ja que el nombre de resolucions de PIAS fins al novembre de 2009 ja supera les estimacions realitzades pel desembre 2009.

Taula 13 PIAS validats/resolucions per municipis i estimacions (2009)

	PIAS validats/ resolucions fins a novembre		Estimacions de població elegible	
	Grau II ⁴	Grau III	Grau II	Grau III
Badalona	873	2.172	1.692	954
Sant Adrià de Besòs	133	332	272	131
Santa Coloma de Gramenet	675	649	939	523

Font: elaboració pròpia a partir de dades provinents dels Ajuntaments del Barcelonès Nord i de l'estudi "Escenaris per a la planificació territorial de serveis d'autonomia i atenció a la dependència a la província de Barcelona, 2009-2015 (DiBa).

Un primer balanç del desenvolupament de la Llei de Promoció de l'Autonomia Personal i Atenció a les Persones en Situació de Dependència des de la seva posada en marxa al Barcelonès Nord, a partir de les dades presentades i de la informació qualitativa obtinguda mitjançant entrevistes, posa de manifest la prioritització de les prestacions econòmiques. Tot i que la llei estableix la preeminència dels serveis i preveu les prestacions econòmiques com a excepcionals, la realitat és que l'excepcionalitat s'està convertint en norma. El dèficit de dotació de serveis de finançament públic (de titularitat pública o privada), ha contribuït, en bona part, a aquest fet. Tot i que les famílies han de poder decidir tenir cura, de forma directa, dels seus membres amb dependència, aquesta mena de prestació comporta uns certs riscos que cal contemplar:

1. Pot contribuir a seguir perpetuant la situació de les dones envers l'atenció domèstica, on són clarament el 99% de les persones que se n'ocupen.
2. El dèficit d'infraestructures envers l'atenció a persones amb dependència provoca aquesta situació, i si es tenen en compte els preus de mercat dels centres d'atenció per a persones dependents, l'atenció a la llar acaba sent una opció forçada més que una alternativa.

Mentre les residències públiques segueixen estant plenes i els preus lliures segueixen creixent, el resultat és que entre el 20 i el 25% de places privades no estan ocupades. D'aquesta manera, la situació és que existeix un nombre elevat de places disponibles privades però els seus preus elevats impedeixen que siguin cobertes, d'altra banda, a l'àmbit públic, les llistes d'espera són llargues.⁵

⁴ Grau I: dependència moderada (quan la persona necessita ajuda per a realitzar varies de les activitats bàsiques de la vida diària, al menys una vegada al dia o té necessitats d'ajuda intermitent o limitada per a la seva autonomia personal).

Grau II: dependència severa (quan la persona necessita ajuda per a realitzar varies de les activitats bàsiques de la vida diària dos o tres vegades al dia, però no requereix la presència permanent d'un cuidador/a o té necessitats d'ajuda extensa per a la seva autonomia personal).
Grau III: gran dependència (quan la persona necessita ajuda per a realitzar varies de les activitats bàsiques de la vida diària varies vegades al dia i, per la seva pèrdua total d'autonomia mental o física, necessita la presència indispensable i continua d'una altra persona o té necessitat d'ajuda generalitzada per a la seva autonomia personal).

⁵ Centre d'Iniciatives del Barcelonès en l'àmbit de la dependència (CIBAD). Butlletí electrònic <http://www.barcelones.cat/cibad/butlleti/>

CARACTERITZACIÓ DE LES EMPRESES DEL SECTOR

Dimensió econòmica del sector i potencial de desenvolupament al territori

Per tal d'analitzar la dimensió econòmica del sector s'han considerat els següents aspectes:

- El desplegament de les lleis de Promoció de l'Autonomia Personal i Atenció a les Persones en Situació de Dependència (LAPAD) i la de Serveis Socials de Catalunya;
- Els pressupostos generals de la Generalitat de Catalunya de 2010;
- Els factors socioeconòmics de l'actual context 2008-2010;
- El nou model d'acreditació dels serveis socials i el canvi de places col·laboradores a places concertades;
- Les alternatives a l'actual sistema de prestació de serveis i la universalització del dret als serveis socials;
- Les característiques de les empreses que ofereixen serveis d'atenció a les persones, és a dir, la tipologia d'entitats; els serveis concertats i no concertats; la mida de les empreses; i el nombre de treballadors i treballadores al sector, per col·lectiu, servei i tipologia d'entitat.

El sector de serveis d'atenció a les persones és un dels que més ha crescut els darrers anys. En el cas de Catalunya, el desplegament de la LAPAD i de la Llei de Serveis Socials, així com l'aprovació de la Cartera de Serveis Socials 2010-2011 i el Pla Estratègic de Serveis Socials 2010-2013 han fet augmentar la despesa pública destinada a protecció social de la Generalitat de Catalunya, que s'ha situat en 2.110,5 milions d'euros pel període 2010-2011.

A la partida de Prestacions Socials la despesa més elevada és la dirigida a atendre a la gent gran amb dependència amb una assignació de 445,2 milions d'euros, a la qual cal sumar una part de la partida destinada a pensions i prestacions assistencials (amb un pressupost de 574,5 milions d'euros) ja que s'hi inclouen les prestacions que preveu la LAPAD; al 2010 es calcula que les persones beneficiàries d'aquest tipus de prestacions a Catalunya seran seixanta-nou mil cent vint-i-tres.

El desplegament de la LAPAD suposa, al 2010, 392,7 milions d'euros dels 503,4 milions d'euros que ha augmentat la despesa en protecció social a Catalunya. Aquest augment suposa un 23,9% del total pressupostat per a 2010 dins de la partida de prestacions socials.

La taula 14 mostra el detall de la partida de prestacions socials dels pressupostos generals de la Generalitat de Catalunya per a 2010 així com les principals places o persones beneficiàries de cada una de les partides.

La principal despesa associada al desplegament de la LAPAD són les prestacions atorgades, tant econòmiques com de serveis. La valoració de les situacions de dependència i la posterior implementació dels serveis han tingut efectes en termes d'ocupació ja que s'han creat nous llocs de treball, tant directes com indirectes, per exemple, de treballadors/es familiars, auxiliars en gerontologia, treballadors/es socials, així com de personal valorador i de suport a l'entorn de la tramitació dels PIAS. Tanmateix, l'increment més important ha estat als serveis d'ajuda a domicili, ja que aquest servei s'ha doblat. Tot i així, els llocs de treball no s'han generat de manera proporci-

Taula 14 Partida de Prestacions Socials dels pressupostos generals de la Generalitat (2010)

Milions d'euros	Partida	Places	Tipologia de places
445,2	per a l'atenció a la gent gran amb dependència	20.840	places a residències
		4.122	places a centres de dia
383,4	per a l'atenció a les persones amb discapacitats	6.129	places a residències i llars – residències
		8.383	places a centres ocupacionals
214,9	per a l'atenció a les famílies i drets de ciutadania	355.433	infants beneficiaris d'ajuts a famílies amb infants a càrrec
180,5	per a l'atenció a la infància i a l'adolescència	2.657	places a centres residencials i d'acollida per a infants tutelats
		76.420	beneficiaris del complement de prestacions no contributives, per necessitats bàsiques i per manteniment de despeses de la llar
574,5	per a pensions i prestacions assistencials	29.000	perceptors d'ajuts assistencials a cònjuges supervivents
		4.153	beneficiaris de prestacions per acolliment de menors tutelats i per a joves extutelats
		69.123	beneficiaris de prestacions en el marc de la LAPAD
110,8	per als serveis socials bàsics	2.506	diplomats en treball social i educadors socials
18,4	per a l'atenció a la immigració		
182,8	per a personal d'atenció social i altres serveis de protecció social		

Font: elaboració pròpia a partir dels pressupostos generals de la Generalitat de Catalunya 2010.

onal. Això està relacionat amb el fet que les persones prefeixen viure el màxim de temps possible a casa seva i per tant els serveis que més es desenvolupen són els relacionats amb l'atenció a les persones a la llar ⁶. En aquest sentit, s'espera que el pla d'adaptació d'habitatges previst tant per la Diputació de Barcelona com per la Generalitat de Catalunya generarà noves ocupacions a mig termini.

Des del punt de vista de la capacitat de generació d'ocupació, cal tenir en compte que el sector dels serveis d'atenció a les persones no es pot deslocalitzar, aquest fet juntament amb la continuació del procés de desplegament de la LAPAD, que no estarà tancat fins el 2015, asseguruen un increment del nombre de llocs de treball tant directes com indirectes relacionats amb el sector. Més endavant s'indiquen de manera més concreta els identificats al territori del Barcelonès Nord com a conseqüència del procés d'elaboració del Mapa de serveis.

D'altra banda, cal tenir en compte que la LAPAD ha canviat la noció de drets existents, ja que fins a l'aprovació d'aquesta llei, a Catalunya, només l'educació i la sanitat han estat concebudes com a drets universals. El desplegament de la LAPAD fa que els serveis d'atenció a les persones també ho siguin a mig termini. Aquest fet té importants implicacions en diferents aspectes:

1. Ha d'ajudar a consolidar un sector que està en profund procés de transformació. En aquest sentit cal tenir en compte que els serveis socials ja no estan basats en una certa idea de beneficència, sinó que són un dret que es concreta en la possibilitat d'accedir a un conjunt de serveis en un mercat obert.
2. Obliga a repensar la prestació dels serveis. D'aquesta manera caldria avançar en l'establiment de mecanismes fàcils i eficients que facilitin el canvi de servei segons les necessitats de l'usuari/a. Es tractaria de passar de l'accés a un servei, entès com una unitat estàtica i tancada, que requereix d'un procés administratiu feixuc i lent per ser canviat, a l'accés a una cartera de serveis.
3. Pressiona cap a la professionalització del sector; actualment des de l'ICASS s'està treballant per l'homologació de les formacions vinculades als serveis d'atenció a les persones, tasca que s'està realitzant conjuntament amb l'Institut Català de les Qualificacions i les patronals.

Pel que fa als serveis socials com a possible mercat emergent, cal tenir present el fort increment d'usuaris/ies que la implementació de les lleis ha suposat i per tant la necessitat de millorar l'eficiència i l'eficàcia d'aquests serveis. Les noves tecnologies i productes industrials adreçats a alguns dels col·lectius beneficiaris de la LAPAD són alguna de les vies d'expansió del sector. La clara tendència que les persones vulguin viure el màxim de temps possible a casa seva fa que els serveis que més es desenvolupin a curt i mig termini siguin: el SAD i els derivats de l'accessibilitat i el manteniment de l'habitatge i l'alimentació i la higiene.

Tanmateix, cal considerar que les empreses que gestionen serveis socials tenen elevats costos de personal, ja que les ràtios de personal per usuari/a són molt altes, del 50 al 100%⁷. A

més, la generalització del dret a prestació social ha pressionat els preus cap a la baixa.

Una altra de les novetats importants del desplegament de la Llei de Serveis Socials és l'extinció del sistema de col·laboració i la instauració d'un sistema de concertació, que transforma part de les actuals onze mil places col·laboradores en concertades. Per tant, l'actual sistema de col·laboració desapareixerà i la xarxa estarà formada pels centres acreditats amb places concertades i pels centres privats que podran operar en les mateixes condicions que ho fan ara, però que no podran atendre clients que vinguin amb prestació de serveis però sí que podran rebre usuaris amb prestació econòmica sempre i quan estiguin acreditats segons el nou model de la xarxa privada d'utilització pública⁸.

Les diferències entre les places concertades i les places col·laboradores són les següents:

Concert	Subvenció
Plaça xarxa pública	Plaça privada
Finançament segons preus públics	Finançament parcial
Creixement d'acord programació territorial	Creixement a criteri entitat
Pressupost capítol II, recurrència	Pressupost capítol IV, no recurrència
Factura mensual segons usuaris	Pagament amb bestretes (conveni)
Priorització mesures de millores	No priorització

Pel que fa al potencial de desenvolupament dels serveis d'atenció a les persones al Barcelonès Nord, es realitza una anàlisi exhaustiva partint de les característiques de les entitats que ofereixen aquests serveis.

Tal i com mostra la taula 15, la naturalesa de les entitats que estan oferint serveis d'atenció a les persones al Barcelonès Nord és heterogènia. Predominen les d'iniciativa privada, que suposen un 67,1% del total i és en aquestes entitats on la capacitat total és superior a les places ocupades i es disposa de places vacants.

⁶ Quaderns d'Acció Social i Ciutadania Número 7, gener de 2010 "L'atenció a la dependència genera nous serveis a la llar i nous llocs de treball".

⁷ Quaderns d'Acció Social i Ciutadania Número 7, gener de 2010 "Els serveis socials, un mercat emergent a la recerca d'estratègia empresarial" per Vicenç Relats.

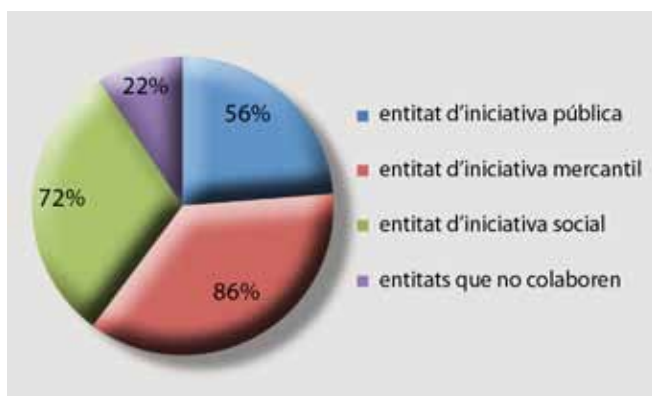
⁸ Acrativa. La revista de l'Associació Catalana de Recursos Assistencials. Núm.57 2on trimestre 2009. Article "Empresaris i Administració debaten sobre el present i futur del sector".

Taula 15 Serveis i capacitat per tipologia d'entitat (2009)

Tipus d'entitat	Total serveis	Percentatge serveis	Total capacitat (places)
Entitat d'iniciativa pública	56	23,7%	3.653
Entitat d'iniciativa mercantil	86	36,4%	2.965
Entitat d'iniciativa social	72	30,5%	3.808
Entitats que no col·laboren	22	9,3%	xx
TOTAL	236	100%	

Font: elaboració pròpia a partir del Mapa de serveis d'atenció a les persones del Barcelonès Nord.

Gràfic 3 Serveis per tipologia d'entitat

Font: elaboració pròpia a partir del Mapa de serveis d'atenció a les persones del Barcelonès Nord.

Tal i com s'indica a la taula 16, dels dos-cents trenta-sis serveis identificats, quaranta-un són privats concertats, cinquanta-sis públics i cent disset són privats no concertats. Aquests últims oferten el 33,4% del total de places existents, tot i així representen el 54,7% dels serveis (cent disset sobre dos-cents catorze serveis). Les entitats que ofereixen serveis no concertats tenen menys treballadors/es i menys capacitat que les entitats públiques i les privades concertades.

El promig de treballadors/es per servei a les entitats públiques és de quinze treballadors/es, a les privades concertades de divuit i a les privades no concertades de deu i mig. Pel que fa a la capacitat dels serveis el promig és de seixanta-cinc, vuitanta i trenta places respectivament.

A continuació s'analitzen les entitats que ofereixen cadascun dels serveis d'atenció a les persones. L'objectiu és conèixer la mida de les empreses o entitats que ofereixen aquests serveis i analitzar si, segons la tipologia de servei ofert, la tipologia d'entitat també varia.

Per tal d'organitzar la informació, la taula 17 mostra la distribució de les entitats per tipologia de servei ofert i naturalesa

Taula 16 Serveis concertats i no concertats (2009)

Nombre de serveis	Servei concertat	Sumatori de capacitat del servei	Tipus d'entitat	Total treballadors/es
56		3.653	Entitat d'iniciativa pública	842
13	Sí	1.026	Entitat privada d'iniciativa mercantil	406
28	Sí	2.266	Entitat privada d'iniciativa social	343
73	No	1.939	Entitat privada d'iniciativa mercantil	786
44	No	1.542	Entitat privada d'iniciativa social	446
22	No es disposa d'informació			

Font: elaboració pròpia a partir del Mapa de serveis d'atenció a les persones del Barcelonès Nord.

jurídica. A més, inclou el promig de treballadors/es per entitat i per tipologia de servei.

Adicionalment a la informació que conté la taula i pel que fa a les característiques de les entitats que ofereixen serveis, l'anàlisi de les dades contingudes al mapa de serveis posen de relleu que:

1. Dotze de les entitats que ofereixen serveis de monitoratge als centres educatius tenen menys de deu treballadors/es.
2. De les entitats que ofereixen serveis a la petita infància (de zero a tres anys) i serveis de mainader/a una té seixanta treballadors/es i tretze entre un i tres treballadors/es, per tant la majoria d'entitats que ofereixen aquest servei són micropimes.
3. Set de les catorze entitats que ofereixen serveis d'acolliment residencial per a persones amb discapacitat intel·lectual (centre residencial i llar residència) tenen menys de deu treballadors/es.
4. De les dues entitats que ofereixen el servei de centre de dia d'atenció especialitzada per a persones amb discapacitat, l'entitat d'iniciativa pública té seixanta-vuit treballadors/es i l'entitat privada d'iniciativa social set.
5. De les entitats que ofereixen el servei de centre residencial per a gent gran, l'entitat que més treballadors/es té és d'iniciativa pública amb noranta-dos, la que menys n'agrupa en té set i és d'iniciativa social.
6. De les entitats que ofereixen el servei d'ajuda a domicili, dues tenen cent quinze i cent dos treballadors/es respectivament, sis menys de deu, i de sis entitats no es disposa d'informació relativa al nombre de treballadors/es.

Taula 17 Distribució d'entitats per tipologia de servei i naturalesa jurídica (2009)

Gent gran						
Servei	Total entitats	Entitat d'iniciativa pública	Entitat privada d'iniciativa mercantil	Entitat privada d'iniciativa social	Ns/Nc	Promig treb.
Servei de centre residencial per a gent gran (residència assistida i/o llar residència)	26	5	13	7	1	28,4
Servei d'habitatge tutelat per a gent gran	4	3	1	0	0	3,75
Servei de centre de dia per a gent gran	21	4	12	5	0	16,5
Casal gent gran	5	3	0	1	1	10
Centre sociosanitari-de llarga estada-i/o Hospital de dia	5	2	0	1	2	36
Infància, adolescència i joves						
Servei	Total entitats	Entitat d'iniciativa pública	Entitat privada d'iniciativa mercantil	Entitat privada d'iniciativa social	Ns/Nc	Promig treb.
Servei de centre obert per a la infància i l'adolescència	9	1	0	8	0	5,6
Servei residencial d'acció educativa (CRAE)	2	1	0	1	0	28,5
Servei de monitoratge als centres educatius	36	6	20	9	1	17
Servei a la petita infància (0-3) i servei de mainader	40	2	18	9	11	6,7
Entitat juvenil d'educació en el lleure	6	3	0	3	0	12,6
Ludoteca	9	3	3	1	2	2,7
Persones amb discapacitat i malalties mentals						
Servei	Total entitats	Entitat d'iniciativa pública	Entitat privada d'iniciativa mercantil	Entitat privada d'iniciativa social	Ns/Nc	Promig treb.
Serveis d'acolliment residencial per a persones amb discapacitat intel·lectual (centre residencial i llar residència)	14	9	0	5	0	17
Servei de centre de dia d'atenció especialitzada per a persones amb discapacitat	2	1	0	1	0	37,5
Servei de temps lliure per a persones amb discapacitat i/o Servei de club social	10		1	8	1	5,4
Serveis de promoció a l'autonomia personal						
Servei	Total entitats	Entitat d'iniciativa pública	Entitat privada d'iniciativa mercantil	Entitat privada d'iniciativa social	Ns/Nc	Promig treb.
Servei d'ajuda a domicili	18	2	7	7	2	29
Servei de les tecnologies de suport i cura	3	1	0	2	0	6
Servei de transport adaptat	5	1	2	2	0	36,6
Servei de manteniment de la llar: adaptació de la llar, bugaderia i neteja	8	3	4	0	1	10,3
Servei de menjar per a col·lectivitats i a domicili	5	5	0	0	0	4,8
Servei d'atenció a la persona: perruqueria, podologia, fisioteràpia, teràpies amb animals, etc.	8	1	5	2	0	4,6

Font: elaboració pròpia a partir del Mapa de serveis d'atenció a les persones del Barcelonès Nord.

7. El servei de transport adaptat és ofert per cinc entitats, una empresa d'iniciativa mercantil compta amb cent quaranta treballadors/es, mentre que l'entitat d'iniciativa pública, que en aquest cas és l'Ajuntament de Sant Adrià de Besòs, només disposa d'un treballador/a per a aquest servei. Les altres tres entitats disposen de vint-i-sis, deu i sis treballadors/es respectivament.
8. El col·lectiu de persones amb discapacitat i malalties mentals està atès bàsicament per entitats d'iniciativa pública i entitats privades d'iniciativa social, pràcticament en un 100%. Aquest fet és especialment rellevant ja que als serveis dirigits a d'altres col·lectius la tendència més aviat és d'un major nombre d'entitats privades d'iniciativa mercantil..

L'anàlisi de la distribució del personal per tipologia d'entitats posa de manifest que és molt heterogènia. Atenent al promig de treballadors/es es podria concloure que tots els serveis estan ofertats per microempreses (menys de deu treballadors/es) o petites empreses (fins a cinquanta treballadors/es); no obstant si s'analitzen les entitats individualment, s'observa el següent:

1. Cent vint-i-dos serveis són ofertats per microempreses.
2. Cinquanta-cinc serveis són ofertats per petites empreses.
3. Tretze serveis són ofertats per mitjanes empreses.

A continuació es presenta una taula amb els tretze serveis ofertats per mitjanes entitats. Com pot observar-se set de les entitats són privades d'iniciativa mercantil i totes operen almenys a Badalona (exceptuant-ne una). Així, les mitjanes entitats es concentren allà on potencialment hi ha més usuaris d'aquests serveis.

La taula 19 recull informació relativa al total de treballadors/es per servei així com el percentatge que representen sobre el total de serveis dirigits al mateix col·lectiu. Les dades mostren que infància, adolescència i joves són el col·lectiu que més treballadors/es té, amb un total de nou-cents vint-i-sis, concentrant-se el 60,4% al servei de monitoratge als centres educatius.

Pel que fa als serveis amb més treballadors/es de la resta de col·lectius destaca el servei de centre residencial per a gent gran amb un 63,6% del total de treballadors/es, el servei

Taula 18 Tipus de servei, nom de les entitats que l'ofereixen, nombre de treballadors/es i municipis on s'ofereix el servei (2009)

Tipus de servei	Tipus d'entitat	Nom de l'Establiment	Total Treb.	Municipis on es presta el servei
Servei a la petita infància (Espais ed. 0-3) i Servei de mainader/a	Entitat privada d'iniciativa mercantil	MÉS QUE LLEURE, SL	60	Badalona i Santa Coloma de Gramenet
Servei d'acolliment residencial per a persones amb discapacitat intel·lectual o física (centre residencial i llar residència)	Entitat d'iniciativa pública	Residència per a disminuïts psíquics profunds Can Ruti	69	Badalona
Servei d'ajuda a domicili	Entitat d'iniciativa pública	Badalona Serveis Assistencials	115	Badalona
	Entitat privada d'iniciativa mercantil	5 SERVEIS	64	Als 3 municipis del Barcelonès Nord
	Entitat privada d'iniciativa social	TREBALLADORS FAMILIARS NOVA GENT	102	Badalona
Servei de centre de dia d'atenció especialitzada per a persones amb discapacitat	Entitat d'iniciativa pública	Residència per a disminuïts psíquics profunds Can Ruti	68	Badalona
Servei de centre residencial per a gent gran (residència assistida i/o llar residència)	Entitat d'iniciativa pública	Residència assistida d'avis Ramon Berenguer	92	Santa Coloma de Gramenet
	Entitat privada d'iniciativa mercantil	Centre de dia Residència Matakás	66	Sant Adrià de Besòs
Servei de monitoratge als centres educatius	Entitat privada d'iniciativa mercantil	7 i tria	50	Badalona
	Entitat privada d'iniciativa mercantil	Endermar	50	Badalona i Santa Coloma de Gramenet
	Entitat privada d'iniciativa mercantil	MÉS QUE LLEURE, SL	66	Als 3 municipis del Barcelonès Nord
	Entitat privada d'iniciativa social	BCN LLEURE, S.L.	150	Badalona i Santa Coloma de Gramenet
Servei de transport adaptat	Entitat privada d'iniciativa mercantil	Grup La Pau	140	Als 3 municipis del Barcelonès Nord

Font: elaboració pròpia a partir del Mapa de serveis d'atenció a les persones del Barcelonès Nord.

d'acolliment residencial per a persones amb discapacitat intel·lectual o física amb un 62,3% i el servei d'ajuda a domicili amb un 51,5%.

i per tant no són comparables. D'altra banda, la mostra per a cada servei és massa petita com per realitzar comparacions.

Taula 19 Treballadors/es per col·lectiu i servei (2009)

Tipus de col·lectiu i servei	Total treballadors/es	Percentatge per col·lectiu
Gent gran	893	100%
Casal de gent gran	10	1,1%
Centre sociosanitari –de llarga estada– i/o Hospital de dia	36	4,0%
Servei de centre de dia per a gent gran	264	29,6%
Servei de centre residencial per a gent gran (residència assistida i/o llar residència)	568	63,6%
Servei d'habitatge tutelat per a gent gran	15	1,7%
Infància, adolescència i joves	926	100%
Entitat juvenil d'educació en el lleure	63	6,8%
Ludoteca	16	1,7%
Servei a la petita infància (Espais ed. 0-3) i Servei de mainader/a	181	19,5%
Servei de centre obert per a la infància i a l'adolescència	50	5,4%
Servei de monitoratge als centres educatius	559	60,4%
Servei residencial d'acció educativa i Servei de centre d'acolliment	57	6,2%
Persones amb discapacitat i malalties mentals	326	100%
Servei d'acolliment residencial per a persones amb discapacitat intel·lectual o física (centre residencial i llar residència)	203	62,3%
Servei de centre de dia d'atenció especialitzada per a persones amb discapacitat	75	23,0%
Servei de temps lliure per a persones amb discapacitat i/o Servei de club social	48	14,7%
Serveis de promoció de l'autonomia personal	678	100%
Servei d'ajuda a domicili	349	51,5%
Servei d'atenció a la persona: perruqueria, podologia, fisioteràpia, teràpies amb animals, etc.	32	4,7%
Servei de les tecnologies de suport i cura	18	2,7%
Servei de manteniment de la llar: adaptació de la llar, bugaderia i neteja	72	10,6%
Servei de menjar per a col·lectivitats i a domicili	24	3,5%
Servei de transport adaptat	183	27,0%

Font: elaboració pròpia a partir del Mapa de serveis d'atenció a les persones del Barcelonès Nord.

A la taula 20 s'observa que el nombre de treballadors/es en serveis ofertats per entitats d'iniciativa pública és molt inferior al nombre de treballador/es d'entitats privades. Concretament, els treballador/es de centres públics representen tan sols un 30% del total i es troben al 26% dels serveis existents, aquesta dada indica que o bé els centres de serveis públics tenen més capacitat o que la ràtio treballador/a – usuari/a és major. Segons la primera hipòtesi, els centres de serveis públics tenen més capacitat, tal i com es mostrava a la taula 16, les entitats públiques i les entitats privades concertades tenen de promig un nombre més elevat de places, per tant, tenen més capacitat que les privades no concertades. Pel que fa a si la ràtio treballador/a – usuari/a és major, no es poden comparar les ràtios de manera general ja que varien en funció del servei

Taula 20 Treballadors/es per tipologia d'entitat (2009)

Nombre de serveis	Tipus d'entitat	Total Treballadors/es
56	Entitat d'iniciativa pública	842
86	Entitat privada d'iniciativa mercantil	1.192
72	Entitat privada d'iniciativa social	789
22	No es disposa d'informació	
TOTAL		2.823

Font: elaboració pròpia a partir del Mapa de serveis d'atenció a les persones del Barcelonès Nord.

Finalment, s'indiquen els perfils professionals majoritaris per tipologia de servei prestat segons la percepció de les persones responsables dels serveis enquestats i entrevistats. Alguns d'aquests perfils són:

1. Al servei de transport adaptat el perfil majoritari és tècnic/a de transport sanitari amb estudis secundaris d'entre quaranta-un i cinquanta anys amb més de deu anys d'experiència al sector.
2. Al servei a la petita infància (de zero a tres anys) i servei de mainader i servei de monitoratge als centres educatius el perfil majoritari és de monitor/a de lleure d'entre vint-i-sis i trenta anys amb estudis superiors.
3. Al servei de centre de dia i centre residencial per a gent gran els perfils majoritaris són treballador/a familiar i auxiliar d'infermeria en geriatria d'entre trenta-un i quaranta anys amb estudis secundaris.
4. Al servei de manteniment de la llar el perfil majoritari és de persones d'entre trenta-un i quaranta anys amb estudis de primària.
5. Al servei residencial d'acció educativa (CRAE) el perfil majoritari és d'educador/a social d'entre trenta-un i quaranta anys amb estudis superiors.
6. Al servei de centre obert per a la infància i l'adolescència el perfil majoritari és de monitor/a de lleure d'entre vint-i-sis i trenta anys amb estudis superiors.

Perfils professionals, formació i requeriments competencials (situació actual)

Els perfils professionals majoritaris als serveis d'atenció a les persones, segons col·lectiu amb el qual treballen, són els següents:

- per a la gent gran, els auxiliars de gerontologia que representen un 34,5%;
- per a les persones amb discapacitat i malalties mentals, el perfil professional majoritari, amb un 34,1% és el d'auxiliar d'atenció a persones amb discapacitat;
- per a infància, adolescència i joves, els monitors/es de lleure en un 52,9%;
- per als serveis de promoció de l'autonomia personal els treballadors/es familiars en un 28,6%.

La taula 21 dona informació més detallada de la tipologia dels professionals que treballen al sector al Barcelonès Nord.

Taula 21 Treballadors/es per grup professional (2009)

Grup perfil professional	Total treballadors/es	Percentatge
Personal en tasques per a la cura personal	1.581	56,0%
Personal en tasques d'activitat lúdica i lleure	569	20,2%
Personal auxiliar en tasques de suport	268	9,5%
Altres	405	14,3%
Total treballadors/es	2.823	100,0%

Font: Elaboració pròpia a partir del Mapa de serveis del ILOQUID.

Actualment, tal i com pot observar-se a la taula 22, al sector de serveis d'atenció a les persones del Barcelonès Nord predominen els perfils professionals de monitor/a de lleure (18,9%) i d'auxiliar de gerontologia (11,6%).

Taula 22 Treballadors/es per perfil professional (2009)

Perfil professional	Total treballadors/es	Percentatge sobre el total
Monitor/a de lleure (inclòs menjador)	560	19,84
Auxiliar de gerontologia	333	11,80
Auxiliar d'infermeria en geriatria	268	9,49
Treballador/a familiar	229	8,11
Auxiliar de clínica - Auxiliar d'infermeria	172	6,09
Educador/a social	152	5,38
Auxiliar d'atenció a persones amb discapacitat	113	4,00
Tècnic/a de transport sanitari	96	3,40
ATS / DUI (infermer/a)	80	2,83
Treballador/a social	74	2,62
Auxiliar de bugaderia i neteja	76	2,69
Auxiliar de la llar	62	2,20
Fisioterapeuta	49	1,74
Psicòleg/oga	47	1,66
Auxiliar de cuina	46	1,63

Metge/essa	37	1,31
Terapeuta ocupacional	15	0,53
Monitor/a sociocultural de gent gran	14	0,50
Tallerista	10	0,35
Director/a de lleure	8	0,28
TAS (Tècnic/a d'atenció sociosanitària)	8	0,28
Auxiliar d'ajuda a domicili	5	0,18
Vetllador/a d'escola bressol o primària (per a infants amb necessitats educatives especials)	3	0,11
Altres perfils professionals		
Acompanyant de tècnic/a de transport sanitari	70	2,48
Tècnic/a superior especialista en llar d'infants	58	2,05
Educador/a infantil	51	1,81
Tècnic/a especialista en llar d'infants	29	1,03
Mestre/a educació Infantil	26	0,92
Auxiliar en educació Infantil	24	0,85
Auxiliar administratiu/va	22	0,78
Tècnic/a de manteniment	15	0,53
Conductor/a	13	0,46
Animador/a sociocultural	12	0,43
Director/a	9	0,32
Pedagog/a	7	0,25
Recepcionista	6	0,21
Coordinador/a	5	0,18
Conserge	3	0,11
Logopeda	3	0,11
Podòleg/oga	3	0,11
Administrador/a	2	0,07
Mobilitzador de teleassistència	2	0,07
Tècnic/a de projectes	2	0,07
Musicoterapeuta	1	0,04
Perruquer/a	1	0,04
Responsable higiènic pedagògic	1	0,04
Tècnic/a graduat en activitats esportives	1	0,04
TOTAL TREBALLADORS/ES	2.823	100,00

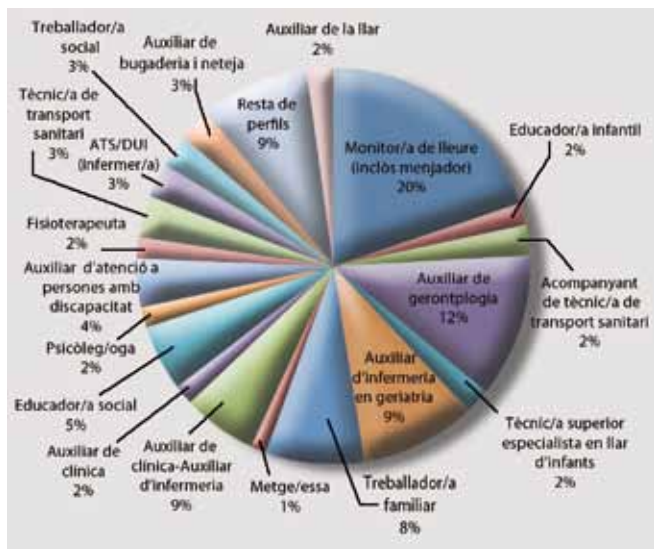
Font: Elaboració pròpia a partir del Mapa de serveis d'atenció a les persones del Barcelonès Nord.

Una altra dada rellevant que es desprèn del quadre anterior és que la ràtio de perfils professionals que requereixen llicenciatura o diplomatura, si ens atenem a la tipologia de treballadors/es no és gaire elevada, un 17,7% (cinc-cents professionals dels dos mil vuit-cents vint-i-tres). No obstant, si considerem la ràtio per col·lectiu atès, destaca la ràtio de llicenciats i diplomats que treballa amb el col·lectiu de persones amb discapacitat i malalties mentals, que es situa en un 21,5% (setanta professionals dels tres-cents vint-i-sis que treballen al sector). La ràtio per a la resta de col·lectius és de 17,2% (quatre-cents trenta professionals/es de dos mil quatre-cents noranta-set).

El gràfic 4 mostra els percentatges dels divuit perfils professionals més nombrosos al sector sobre el total.

Pel que fa a la formació transversal, la taula 23 i el gràfic 5 mostren la formació prioritzada segons les necessitats detectades pels treballadors/es ocupats al sector. Com es pot observar la formació que més es requereix és la de treball en equip, seguida de la de resolució de conflictes i de la de comunicació interpersonal.

Gràfic 4 Distribució percentual de perfils professionals al sector

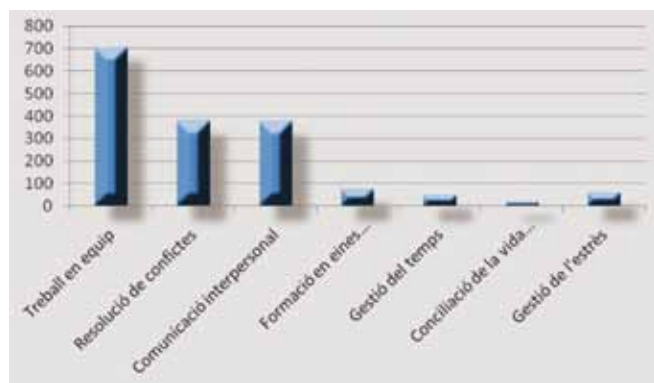
Font: elaboració pròpia a partir del Mapa de serveis d'atenció a les persones del Barcelonès Nord

Taula 23 Formació transversal prioritzada i treballadors/es que la requeririen (2009)

Formació transversal	Número de treballadors/es	Percentatge sobre el total
Treball en equip	709	37,28%
Resolució de conflictes	384	20,19%
Comunicació interpersonal	379	19,93%
Intel·ligència emocional	222	11,67%
Formació en eines informàtiques	78	4,10%
Gestió del temps	50	2,63%
Conciliació de la vida personal, familiar i professional	19	1,00%
Gestió de l'estrès	61	3,21%

Font: elaboració pròpia a partir del Mapa de serveis d'atenció a les persones del Barcelonès Nord.

Gràfic 5 Formació transversal prioritzada i treballadors/es que la requeririen

Font: elaboració pròpia a partir del Mapa de serveis d'atenció a les persones del Barcelonès Nord.

Taula 24 Formació específica prioritzada i treballadors/es que la requeririen (2009)

Formació específica	Total treballadors/es	Percentatge sobre el total
Monitor/a d'activitats de temps lliure per a infància i adolescència amb el mòdul de menjador escolar	358	16,97
Monitor/a d'activitats de temps lliure per a infància i adolescència amb el mòdul d'activitats extraescolars	273	12,94
Recolzament vital i primers auxilis	256	12,14
Manipulació d'aliments	253	12,00
Cura del/de la cuidador/a professional	169	8,01
Auxiliar d'infermeria per a persones amb discapacitat física, psíquica i/o sensorial	145	6,88
Higiene postural	103	4,88
Dietètica i nutrició	98	4,65
Monitor/a d'activitats de temps lliure per a infància i adolescència amb el mòdul d'intervenció a infància i adolescència amb necessitats educatives especials	85	4,03
Monitor/a d'activitats de temps lliure per a infància i adolescència amb el mòdul d'escola bressol	83	3,94
Atenció a malalts d'Alzheimer	79	3,75
Acompanyament a la mort i el procés del dol	67	3,18
Psicomotricitat	56	2,66
Monitor/a d'activitats de temps lliure per a infància i adolescència amb el mòdul de ludoteca	52	2,47
Cuina per a col·lectivitats amb especialitat en dietètica i nutrició	19	0,90
Entrenament de la memòria	6	0,28
Musico teràpia	4	0,19
Monitor/a d'activitats de temps lliure per a infància i adolescència amb el mòdul d'integració en el temps lliure de persones amb discapacitat	3	0,14

Font: elaboració pròpia a partir del Mapa de serveis d'atenció a les persones del Barcelonès Nord.

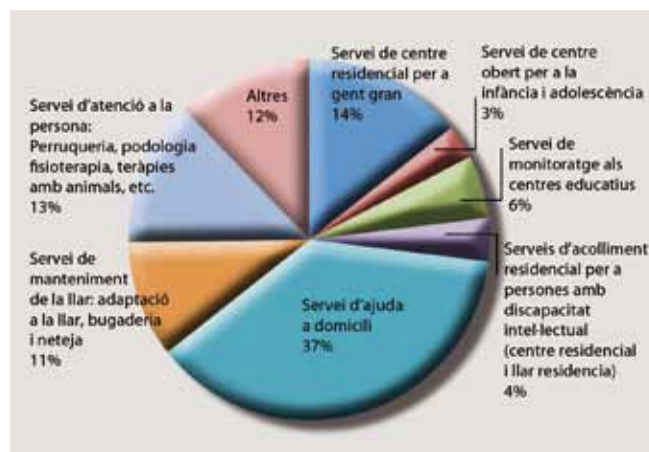
Estimació perfils professionals, formació i requeriments competencials

Les estimacions de perfils professionals, formació i requeriments competencials s'han realitzat a partir de les següents variables:

- Previsió de llocs de treball vacants per a cadascun dels serveis d'atenció a les persones.
- Previsió de llocs vacants per perfil professional.

A continuació, a la taula 25, es presenten la previsió de vacants per tipologia de servei i el percentatge que representen sobre el total de vacants. La tipologia de serveis on es preveu una major generació d'ocupació són els dirigits a la promoció de l'autonomia personal, sobretot, als serveis d'ajuda a domicili i als serveis d'atenció a la persona. Aquesta informació reflecteix clarament la dinàmica dels PIAS, que s'han resolt en un 70% amb prestacions econòmiques.

Gràfic 6 Distribució percentual de vacants per tipologia de servei

Font: elaboració pròpia a partir del Mapa de serveis d'atenció a les persones del Barcelonès Nord.

Taula 25 Vacants per tipologia de servei (2009)

Servei	Previsió de llocs vacants	Percentatge sobre el total de vacants
Gent gran	39	16,96%
Servei de centre residencial per a gent gran	33	14,35%
Servei d'habitatge tutelat per a gent gran	0	0,00%
Servei de centre de dia per a gent gran	6	2,61%
Casal gent gran	0	0,00%
Centre sociosanitari- de llarga estada- i Hospital de dia	0	0,00%
Infància, adolescència i joves	33	14,35%
Servei de centre obert per a la infància i l'adolescència	7	3,04%
Servei residencial d'acció educativa (CRAE)	2	0,87%
Servei de monitoratge als centres educatius	13	5,65%
Servei a la petita infància (0-3) i servei de mainader	5	2,17%
Entitat juvenil d'educació en el lleure	3	1,30%
Ludoteca	3	1,30%
Persones amb discapacitat i malalties mentals		
Serveis d'acolliment residencial per a persones amb discapacitat intel·lectual (centre residencial i llar residència)	9	3,91%
Servei de centre de dia d'atenció especialitzada per a persones amb discapacitat	2	0,87%
Servei de temps lliure per a persones amb discapacitat i Servei de Club Social	6	2,61%
Servei de promoció de l'autonomia personal	141	61,30%
Servei d'ajuda a domicili	86	37,39%
Servei de tecnologies de suport i cura	0	0,00%
Servei de transport adaptat	1	0,43%
Servei de manteniment de la llar: adaptació a la llar, bugaderia i neteja	24	10,43%
Servei de menjar per a col·lectivitats i a domicili	0	0,00%
Servei d'atenció a la persona: perruqueria, podologia, fisioteràpia, teràpies amb animals, etc.	30	13,04%

Font: elaboració pròpia a partir del Mapa de serveis d'atenció a les persones del Barcelonès Nord

Així, al Mapa de serveis s'ha detectat que els perfils professionals amb més vacants per cobrir, i per tant amb més capacitat per absorbir persones, són els següents:

- treballador/a familiar
- auxiliar d'infermeria en geriatria
- auxiliar de la llar

Aquests tres perfils, tal i com s'aprecia al Gràfic 7 i a la taula 26 representen el 64% de les vacants que actualment té disponibles el sector de serveis a les persones al Barcelonès Nord. Els altres perfils professionals que s'ha detectat que més es demandaran són els següents:

- educador/a social
- auxiliar de gerontologia
- monitor/a de lleure

Taula 26 Vacants per perfil professional (2009)

Perfil professional	Total vacants	Percentatge sobre el total
Treballador/a familiar	75	32,61
Auxiliar d'infermeria en geriatria	48	20,87
Auxiliar de la llar	22	9,57
Educador/a social	14	6,09
Monitor/a de lleure	9	3,91
Auxiliar de gerontologia	8	3,48
Psicòleg/oga	7	3,04
Auxiliar de clínica - Auxiliar d'infermeria	6	2,61
Fisioterapeuta	6	2,61
Terapeuta ocupacional	5	2,17
Auxiliar de bugaderia i neteja	4	1,74
Treballador/a social	4	1,74
Monitor/a sociocultural de gent gran	3	1,30
Tallerista	3	1,30
Auxiliar d'atenció a persones amb discapacitat	2	0,87
ATS / DUI (infermer/a)	1	0,43
Tècnic/a de transport sanitari	1	0,43
TIS (Tècnic/a en integració social)	1	0,43

Vetllador/a d'escola bressol o primària (per a infants amb necessitats educatives especials)	1	0,43
Altres perfils		
Conserge-recepcionista	3	1,30
Tècnic/a de manteniment	2	0,87
Tècnic/a Superior Especialista en llar d'infants	2	0,87
Logopeda	1	0,43
Pediatra	1	0,43
Tècnic/a Especialista en llar d'infants	1	0,43
TOTAL VACANTS EN ELS 236 SERVEIS DEL MAPA DE RECURSOS	230	100,00

Font: elaboració pròpia a partir del Mapa de serveis d'atenció a les persones del Barcelonès Nord.

Gràfic 7 Distribució percentual de vacants per perfils professionals

Font: elaboració pròpia a partir del Mapa de serveis d'atenció a les persones del Barcelonès Nord.

Sistemes de reclutament

A continuació s'indiquen els sistemes de reclutament que usen els establiments com a canals per seleccionar i contractar el seu personal.

El sistema de reclutament més utilitzat és el de contactes personals, que utilitzen trenta-dos establiments, seguit de l'autocandidatura i de l'oferta publicada pels centres de formació.

Varis dels sistemes de reclutament usats pels establiments es relacionen amb els Serveis Locals d'Ocupació (SLO), que realitzen una important tasca de prospecció d'empreses en aquest sector. Les borses de treball, la intermediació on line i l'autocandidatura, entre d'altres, acostumen a ser sistemes promoguts des dels SLO's i per tant indirectament es tracta de sistemes municipals.

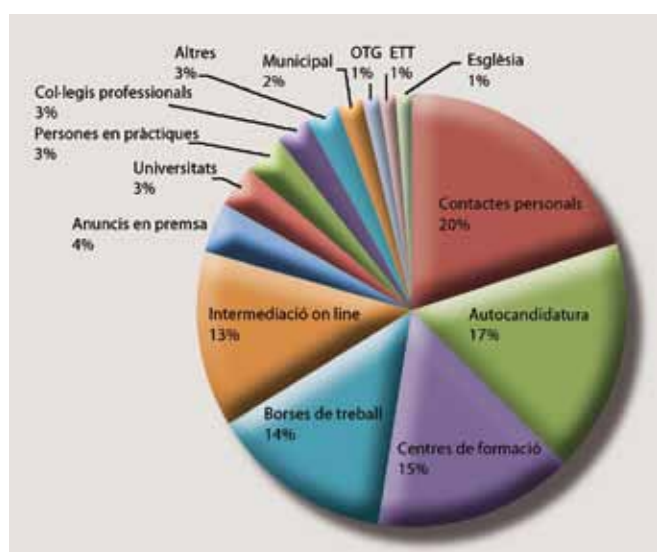
És rellevant tenir en compte que no hi ha cap establiment que utilitzi un únic sistema de reclutament.

Taula 27 Sistemes de reclutament i nombre d'establiments que l'utilitzen (2009)

Sistema de reclutament	Núm. establiments
Contactes personals	32
Autocandidatura	28
Centres de formació	24
Borses de treball	22
Intermediació on line	21
Anuncis en premsa	6
Universitats	5
Persones en pràctiques	5
Col·legis professionals	4
Serveis Locals d'Ocupació	7
OTG	2
ETT	2
Església	2

Font: elaboració pròpia (versió ampliada del Qüestionari Standard del projecte ILOQUID).

Gràfic 8 Distribució percentual dels sistemes de reclutament utilitzats

Font: elaboració pròpia (versió ampliada del Qüestionari Standard del projecte ILOQUID).

Convenis en pràctiques

Dels noranta-dos establiments que han respòs a la qüestió de si disposen de convenis de pràctiques, cinquanta-nou establiments ho han fet afirmativament, vint-i-tres han manifestat que no i deu que no ho sabien. Aquestes dades indiquen que un 64% del total d'establiments disposa de convenis de pràctiques.

Els serveis que majoritàriament ofereixen pràctiques són els centres oberts per a la infància i l'adolescència; els centres residencials per a la gent gran, i els serveis a la petita infància i servei de mainader/a.

Taula 28 Places en pràctiques per tipologia de servei (2009)

Servei que ofereix pràctiques	Places en pràctiques
Servei a la petita infància (0-3) i servei de mainader	14
Servei de centre obert per a la infància i l'adolescència	17
Servei de centre residencial per a gent gran	15
Servei de centre de dia per a gent gran	6
Altres	19

Font: elaboració pròpia (versió ampliada del Qüestionari Standard del projecte ILOQUID).

El nombre de persones que podrien fer pràctiques segons tipologia d'establiment es detalla a continuació:

Taula 29 Número places de pràctiques per tipus d'establiment (2009)

Tipus d'establiment	Núm. de persones en pràctiques
Centre obert per a la infància i l'adolescència	29
Centre de dia per a gent gran	30
Llars d'infants	22
Residències per a gent gran	58
Altres (Hospital de la Santa Creu)	346

Font: elaboració pròpia (versió ampliada del Qüestionari Standard del projecte ILOQUID).

Les 20 idees clau de la detecció de necessitats

1. Demogràficament, el pes relatiu del Barcelonès Nord no ha variat de manera considerable al llarg de la última dècada. No ha perdut població, per tant, el potencial de negoci del sector continua essent el mateix. El Barcelonès Nord (365.888 habitants) té un pes relatiu del 16,4% del Barcelonès (2.235.578 habitants) i el pes relatiu de cada municipi és el següent: Badalona (58,9%), Sant Adrià de Besòs (9,1%) i Santa Coloma de Gramenet (32,1%).
2. L'evolució de la població del Barcelonès Nord està marcada pels següents aspectes:
  - un descens de la població femenina i un augment de la masculina;
  - l'envelliment de la població (l'estructura poblacional actual no assegura el relleu generacional);
  - l'augment de la natalitat;
  - l'augment de la població immigrant.

L'envelliment de la població i l'augment de la natalitat potenciarà la demanda de serveis destinats a aquests col·lectius i la demanda de professionals per a aquests serveis.
3. La taxa d'atur al Barcelonès Nord és superior a la mitja catalana (13,9%) i espanyola (16,4%), i se situa a octubre 2009, en el 17,8%. Aquesta taxa per municipis és la següent: Badalona (16,9%), Santa Coloma de Gramenet (17,18%) i Sant Adrià de Besòs (18,88%).
4. Les persones inscrites als serveis d'ocupació dels municipis del Barcelonès Nord poden cobrir la major part dels perfils ofertats sempre i quan realitzin els cursos de formació ocupacional pertinents. Adquirir la qualificació necessària per als perfils majoritaris no suposa realitzar un procés llarg i complex. Per exemple, realitzar un curs de treballador/a familiar suposa cursar 750 hores.
5. El sector de serveis d'atenció a les persones actualment està oferint ocupació. El nombre de vacants detectades durant l'elaboració del Mapa de serveis ha estat de 230: treballador/a familiar (75), auxiliar d'infermeria en geriatria (48) i auxiliar de la llar (22) són perfils professionals més sol·licitats.
6. Es detecten places vacants als serveis destinats als quatre col·lectius estudiats, tanmateix, es concentren en entitats d'iniciativa mercantil i d'iniciativa social i als serveis de residències per a gent gran, de monitoratge als centres educatius, d'ajuda a domicili i d'atenció a la persona.
7. El desplegament de la Llei de Promoció de l'Autonomia Personal i Atenció a les Persones en Situació de Dependència (LAPAD) i la Llei de Serveis Socials de Catalunya, ofereixen una oportunitat en termes d'ocupació, formació, presa de consciència i sensibilització de totes les administracions envers la ciutadania, així com per les possibilitats de disposar de més recursos.
8. Hi ha una aposta municipal per promoure el creixement i la consolidació del sector. Tant a Santa Coloma de Gramenet com a Badalona està previst, entre d'altres: augmentar gradualment la cobertura de serveis domiciliaris; ampliar la dotació de places assistencials (places residencials i de Centre de Dia) i promoure habitatges de lloguer o pisos tutelats amb serveis comunitaris per a gent gran.
9. L'accessibilitat és un tema clau i prioritari a tots els municipis del Barcelonès Nord, ja que millora la situació de les persones amb dependència i les possibilitats d'ocupació i de formació de les persones a l'atur. Al Barcelonès Nord s'ha previst millorar les condicions de mobilitat tant a l'espai públic com privat mitjançant escales mecàniques i rampes, ascensors i actuacions per eliminar les barreres arquitectòniques.
10. La situació de crisi econòmica ha fet créixer l'interès pel sector per part de diferents professionals. Això hauria de contribuir a la seva professionalització afavorint l'homogeneïtzació, el reconeixement i l'increment de la qualificació dels perfils professionals.
11. Un 43% dels establiments identificats al Barcelonès Nord que ofereixen serveis d'atenció a les persones es concentren en infància, adolescència i joves però, aquells amb més places són els de promoció de l'autonomia personal, amb una capacitat total de quatre mil sis-cents noranta-cinc.
12. Els perfils majoritaris dels treballadors/es dels serveis d'atenció a les persones són: monitor/a de lleure, auxiliar de gerontologia, auxiliar d'infermeria en geriatria i treballador/a familiar. Es corresponen amb els perfils professionals amb més vacants.
13. Cal incrementar la qualificació dels perfils mitjos i baixos amb més formació específica, per exemple auxiliars d'infermeria en geriatria amb formació en higiene postural.
14. Els treballadors/es del sector requereixen, per ordre de prioritat, la següent formació transversal: treball en equip, resolució de conflictes i comunicació interpersonal i intel·ligència emocional.
15. Els treballadors i treballadores del sector requereixen per ordre de prioritat la següent formació específica:
  - 1) Monitor/a d'activitats de temps lliure per a infància i adolescència amb el mòdul de menjador escolar.

- 2) Monitor/a d'activitats de temps lliure per a infància i adolescència amb el mòdul d'activitats extraescolars.
  - 3) Recolzament vital i primers auxilis.
  - 4) Manipulació d'aliments.
16. Cal definir i clarificar els perfils professionals del sector amb les competències tècniques i transversals complementàries.
17. Els serveis locals d'ocupació tenen un bon coneixement del sector de serveis d'atenció a les persones perquè realitzen tasques de prospecció que els permeten definir plans de formació i ocupació. En aquest sentit cal continuar en aquesta línia ja que el percentatge d'inserció de les persones que realitzen aquestes accions és elevat. A més, els plans d'ocupació i formació que ofereixen, relacionats amb cadascun dels serveis, tenen uns nivells òptims d'inserció. Això confirma la capacitat d'absorció de mà d'obra per part del sector d'atenció a les persones.
18. Els diferents sistemes de prestació de serveis ofereixen l'oportunitat d'intercanviar experiències, millorar els sistemes i innovar. Cal trobar noves fórmules de prestació de serveis.
19. La universalització del dret a l'accés als serveis socials ha suposat un canvi substantiu que permetrà la consolidació i el desenvolupament del sector. Entre els reptes més importants que això suposa cal destacar la professionalització així com la necessitat de trobar noves fórmules de prestació dels serveis (pagament addicional per prestacions addicionals i d'altres) i de finançament (copagament entre d'altres) que permetin satisfer les necessitats de totes les tipologies de persones usuàries existents.
20. La realitat del desplegament de la LAPAD mostra un desajust del 30-35% respecte de les estimacions. Tot i així actualment encara s'estan valorant els PIAS de Grau II, per tant, fins al 2015, que és quan es preveu que s'hagi finalitzat el desplegament, és difícil realitzar valoracions sobre el nivell de cobertura i sobre la tipologia de prestacions que més es demandaran. Ara per ara el tipus de prestació més sol·licitada ha estat: prestació econòmica més vint hores de serveis d'atenció domiciliària. Aquest fet ha suposat un fort impacte econòmic (sobre les rendes familiars) a les comarques més desfavorides de Catalunya, on ara mateix l'ingrés econòmic més important

